

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3938

[Total No. of Pages : 3

[4853] - 101

B.Ed. (Physical Education) (Semester - I)
FOUNDATIONS OF PHYSICAL EDUCATION
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Role of Physical Education and Sports in Modern society. Discuss. **[15]**

OR

- a) Place of physical education in education. **[7]**
- b) Values and ethics in sports. **[8]**

Q2) List the types of Recreation and explain any two in details. **[15]**

OR

- a) Write in brief about khashaba Jadhav. **[8]**
- b) Write in brief about Dhyanchand. **[7]**

Q3) Give Definitions (any five) **[5]**

- a) Recreation
- b) Physical Activity
- c) Exercise
- d) Play
- e) Leisure time
- f) Physical education

Q4) Short Notes (any three) **[15]**

- a) Aim of physical education
- b) Physical education and its relationship with education
- c) Physical Education in Greece
- d) Leisure Time.

P.T.O

Total No. of Questions : 4]

P 3938

[4853] - 101

B.Ed. (Physical Education) (Semester - I)
FOUNDATIONS OF PHYSICAL EDUCATION
(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1)** शारीरिक शिक्षण व खेळ यांची आधुनिक समाजातील भूमिका. चर्चा करा. [15]
किंवा
अ) शारीरिक शिक्षणाचे शिक्षणातील स्थान. [7]
ब) खेळातील मूल्ये आणि नैतिकता. [8]
- प्रश्न 2)** मनोरंजनाच्या प्रकारांची यादी तयार करून कोणत्याही दोन प्रकारांचे स्पष्टीकरण करा. [15]
किंवा
अ) खाशाबा जाधव - थोडक्यात लिहा. [7]
ब) ध्यानचंद - थोडक्यात लिहा. [8]
- प्रश्न 3)** व्याख्या द्या. (कोणत्याही पाच) [5]
अ) मनोरंजन
ब) शारीरिक सक्रियता
क) व्यायाम
ड) प्ले
इ) फावला वेळ
फ) शारीरिक शिक्षण

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) शारीरिक शिक्षणाचे ध्येय
- ब) शारीरिक शिक्षण व शिक्षण यांचा संबंध
- क) ग्रीस मधिल शारीरिक शिक्षण
- ड) फावला वेळ

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P4444

[Total No. of Pages : 2

[4853]-102
B. Ed. (Phy. Edu.)
PSYCHOLOGY OF PHY. EDU. & SPORTS
(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define Sports Psychology (any 2). Write in detail importance of Sports Psychology to PET. **[15]**

OR

Define Learning & explain types of Learning. Explain classical conditioning theory in detail.

Q2) What is Personality? Write classification of Personality & Personality traits required for team sports. **[15]**

OR

Define Motivation & explain Motivation cycle. Describe techniques of Motivation with suitable examples.

Q3) Write in short : **[5]**

- a) Areas of Sports Psychology
- b) Types of Attention
- c) Define Growth & Development
- d) Types of Anxiety
- e) Define Emotion

Q4) Short Note (any 3) : **[15]**

- a) Characteristics of Instincts
- b) Laws of Learning
- c) Adjustment & Maladjustment
- d) Pre-competition Psychology Preparation

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P4444

[4853]-102
B. Ed. (Phy. Edu)
PSYCHOLOGY OF PHY. EDU. & SPORTS
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) क्रीडा मानसशास्त्राची कोणत्याही दोन व्याख्या लिहा. शारीरिक शिक्षण शिक्षकास क्रीडा मानसशास्त्राची असलेली गरज/महत्व सांगा. [15]
किंवा
अध्ययनाची व्याख्या सांगून अध्ययनाचे प्रकार स्पष्ट करा. अभिसंधीत अभिसंधान उपपत्ती सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 2) व्यक्तिमत्व म्हणजे काय? व्यक्तिमत्वाचे वर्गीकरण लिहा व सांघिक खेळासाठी उपयुक्त अशी व्यक्तिमत्वाची गुणवैशिष्ट्ये लिहा. [15]
किंवा
प्रेरणेची व्याख्या लिहा. प्रेरणाचक्र स्पष्ट करा. प्रेरणेची तंत्रे सोदाहरण स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (सर्व प्रश्न सोडवा) [5]
अ) क्रीडा मानसशास्त्राची क्षेत्र लिहा.
ब) अवधानाचे प्रकार लिहा.
क) वाढ आणि विकास म्हणजे काय?
ड) चिंतेचे प्रकार सांगा.
इ) भावनेची व्याख्या लिहा.
- प्रश्न 4) टीपा लिहा. (केणतेही 3 सोडवा) [15]
अ) सहजप्रवृत्तीची गुणवैशिष्ट्ये
ब) अध्ययनाचे नियम
क) समायोजन आणि विषमायोजन
ड) स्पर्धेपूर्वीची मानसिक तयारी

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3939

[Total No. of Pages : 3

[4853] - 103

B.Ed.(Phy.Edn.) (Semester - I)

ANATOMY & PHYSIOLOGY

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain structure & functions of cell & tissues with labelled diagram. **[15]**

OR

- a) Explain gross anatomy of skeletal muscle with diagram. **[8]**
- b) Explain types of muscle contraction. **[7]**

Q2) Explain structure & function of respiratory system. Write effect of training on respiratory system. **[15]**

OR

Draw a labelled diagram of heart & explain its structure & functions.

Q3) Answer in short **[5]**

- a) Name the short bones
- b) Define tidal volume
- c) Define metabolic rate
- d) List glands in the human body
- e) Functions of skin
- f) Define stroke volume
- g) List organs of digestive systems

Q4) Short Notes (any three) **[15]**

- a) Cerebrum & Cerebellum
- b) Pituitary Gland
- c) Blood
- d) Reflex Action

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P3939

[4853] - 103

B.Ed.(Phy.Edn.) (Semester - I)

ANATOMY & PHYSIOLOGY

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) पेशी आणि उती ची रचना व कार्य स्पष्ट करा. व त्यांची सुबक आकृती काढून नावे लिहा. [15]

किंवा

- अ) अस्थिस्नायुंची आकृतीसह रचना स्पष्ट करा. [8]
ब) स्नायु आकुंचनाचे प्रकार स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 2) श्वसनसंस्थेची रचना व कार्य स्पष्ट करा. प्रशिक्षणाचा श्वसनसंस्थेवर होणारा परिणाम लिहा. [15]

किंवा

हृदयाची आकृती काढून नावे लिहा. व हृदयाची रचना व कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [5]

- अ) छोट्या हाडांची नावे लिहा.
ब) 'नित्यश्वसित हवा' व्याख्या लिहा.
क) 'चयापचयाचा दर' व्याख्या लिहा.
ड) मानवी शरीरातील ग्रंथीची यादी करा.
इ) त्वचेची कार्ये.
फ) स्ट्रोक व्हॉल्युम.
य) पचन संस्थेचे अवयव लिहा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

अ) मोठा व छोटा मेंदु

ब) पियुषिका ग्रंथी

क) रक्त

ड) प्रतिक्षिप्त क्रिया

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3940

[Total No. of Pages : 2

[4853] - 104

B.Ed.(Phy.Edn.)

(Paper - 104) : FITNESS, WELLNESS AND YOGA

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is physical fitness, Physical activity and Exercise? Explain components of HRPF with suitable examples. **[15]**

OR

What do you mean by obesity? Discuss various causes of obesity.

Q2) Illustrate different methods of training. **[15]**

OR

Write eight stages of yoga. Describe need of yoga for school going child.

Q3) Solve the following questions. **[5]**

- a) Write components of SRPF
- b) Write four benefits of physical activity & exercise
- c) What is mean by FITT
- d) Write types of yoga
- e) What is pranayama?

Q4) Write short notes (any three) : **[15]**

- a) Dimensions of wellness
- b) Obesity management
- c) SPORT - Principles of training
- d) Suryanamaskar

P.T.O

Total No. of Questions : 4]

P3940

[4853] - 104

B.Ed.(Phy.Edn.)

(Paper - 104) : FITNESS, WELLNESS AND YOGA

(2013 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) शारीरिक सुदृढता, शारीरिक सक्रियता आणि व्यायाम म्हणजे काय? आरोग्याधिष्ठीत शारीरिक सुदृढतेचे घटक योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

तुमच्या मते स्थुलता म्हणजे काय? स्थुलतेच्या विविध कारणांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) प्रशिक्षणाच्या विविध पद्धती सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

योगाच्या आठ पायऱ्या लिहा. शाळेत जाणाऱ्या बालकासाठी योगाची गरज वर्णन करा.

प्रश्न 3) पुढील प्रश्न सोडवा. [5]

- अ) कौशल्याधिष्ठीत शारीरिक सुदृढतेचे घटक लिहा.
ब) शारीरिक सक्रियता आणि व्यायामाचे चार फायदे लिहा.
क) FITT चा अर्थ काय?
ड) योगाचे प्रकार लिहा.
इ) प्राणायाम म्हणजे काय?

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]

- अ) निरामयतेची परिमाणे
ब) स्थुलता व्यवस्थापन
क) SPORT - प्रशिक्षणाची तत्त्वे
ड) सूर्यनमस्कार

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3941

[Total No. of Pages : 26

[4853] - 105

B. Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - MARATHI

(मराठी अध्यापन पद्धती)

(2013 Pattern)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजविकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) अध्ययन - अध्यापन म्हणजे काय? मातृभाषेची विशेष उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

अ) अध्ययन - अध्यापनाची सर्वसामान्य उद्दिष्टे. [7]

ब) नियोजन म्हणजे काय? पाठ नियोजन सविस्तर स्पष्ट करा. [8]

प्रश्न 2) मातृभाषेची सद्या: स्थितीविषयी साधक - बाधक चर्चा करा. [15]

किंवा

अ) आदर्श पाठ्यपुस्तकाचे निकष उदाहरणासह स्पष्ट करा. [8]

ब) आदर्श वाचन कौशल्य लिहा. [7]

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही पाच) [5]

अ) प्रस्तावनेचे महत्त्व लिहा.

ब) नियोजन प्रकार लिहा.

क) मातृभाषा शिक्षकाची शैक्षणिक पात्रता लिहा.

ड) काव्य अध्यापन म्हणजे काय?

इ) शैक्षणिक साधनाचे प्रकार कोणते?

फ) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची व्याख्या द्या.

य) वाचनाची व्याख्या लिहा.

P.T.O.

प्रश्न 4) टीपा द्या. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) शैक्षणिक साधनाचे महत्त्व
- ब) वाचनाचे फायदे लिहा
- क) व्याकरण अध्यापनाचे महत्त्व
- ड) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे उद्दिष्टे

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B. Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)
METHODOLOGY OF TEACHING - HINDI
(2013 Pattern)

समय : 2 घंटा]

[पूर्णांक: 50

सुचनाएँ :- 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

2) दाईं ओर के लिखे हुए अंक प्रश्नों के पूर्णांक हैं।

प्रश्न 1) प्राथमिक विद्यालयों में हिंदी का स्थान स्पष्ट करे और उनके उद्देश्यों पर प्रकाश डाले। [15]

अथवा

अ) गद्य पाठ के उद्देश्य स्पष्ट करे। [7]

ब) गद्य पाठ का स्वरूप किसी एक पाठ्य टिप्पणी के द्वारा सोदाहरण स्पष्ट किजिए। [8]

प्रश्न 2) सुक्ष्म अध्यापन पद्धति स्वरूप एवं संकलन स्पष्ट करते हुए महत्व स्पष्ट करे। [15]

अथवा

अ) वाचन के महत्व स्पष्ट करे। [7]

ब) सस्वर वाचन की पद्धति के उपर चर्चा करे। [8]

प्रश्न 3) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (केवल पाँच) [5]

अ) हिंदी शिक्षक के दो विशेष गुण लिखिए।

ब) कविता अध्यापन में अध्यापक द्वारा कविता वाचन कैसा होना चाहिए।

क) मौन वाचन के कोई भी दो लाभ।

ड) रेडिओ का उपयोग हिंदी अध्यापन में कैसे करोगे ?

इ) रचना में छात्र द्वारा होनेवाली दो गलतियाँ बताइए।

फ) छोटी कक्षाओं को किन-किन पद्धतियों से कविता पढाओगे ?

य) व्याकरण की कोई एक परिभाषा लिखिए।

प्रश्न 4) टिप्पणीयाँ लिखिए । (केवल तीन)

[15]

- अ) भाषा शिक्षा में व्याकरण का स्थान ।
- ब) सहायक साधनों का वर्गीकरण और भेद ।
- क) पद्य शिक्षा का महत्व ।
- ड) प्रभावशाली अध्यापक के गुण ।

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B.Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - ENGLISH EDUCATION

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define & Explain content cum Methodology of Teaching English. [15]

OR

Explain in detail Grammar Translation Method.

Q2) Difference between Reader & Textbook. [15]

OR

Explain in detail types & methods of teaching Grammar.

Q3) Answer in short. [5]

- a) Four major objectives of Teaching English.
- b) Define Direct Method.
- c) Types of compositions.
- d) Types of Teaching Aids.
- e) Define story Telling.

Q4) Short Note (Any Three).

[15]

- a) Dramatization.
- b) General objectives of Teaching poetry.
- c) Importance of English in today's world.
- d) Evaluation process.

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B.Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

**Paper 105 : METHODOLOGY OF TEACHING - HISTORY
EDUCATION
(2013 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write modern concept of History. Explain importance of History in school curriculum and Human Life. **[15]**

OR

Explain special qualities of History teacher.

Q2) Illustrate any three methods of teaching History. **[15]**

OR

Write in detail about implementation of CCM in teaching History.

Q3) Solve the following questions. **[5]**

- a) Write kinds of History
- b) Define unit plan
- c) Write various printed aids of teaching History
- d) Need of CCM
- e) Values of teaching History

Q4) Write Short Notes (Any Three).

[15]

- a) Aims and objectives of teaching History
- b) Correlation of History & Geography
- c) Teaching aids in teaching History
- d) Importance of CCM

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B. Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

Paper 105 : METHODOLOGY OF TEACHING - HISTORY
EDUCATION

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) इतिहासाची आधुनिक संकल्पना लिहा. शालेय अभ्यासक्रम आणि मानवी जीवनात इतिहासाचे महत्त्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

इतिहास शिक्षकाच्या विशेष गुणवत्ता स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) इतिहास अध्यापनाच्या कोणत्याही तीन पद्धती सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

इतिहास अध्यापनात आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची अंमलबजावणी विषयी सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [5]

अ) इतिहासाचे प्रकार लिहा.

ब) घटक नियोजनाची व्याख्या लिहा.

क) इतिहास अध्यापनाच्या विविध मुद्रित साधने लिहा.

ड) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची गरज.

इ) इतिहास अध्यापनाची मूल्ये.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) इतिहास अध्यापनाची ध्येय आणि उद्दिष्ट्ये
- ब) इतिहास आणि भूगोल समवाय
- क) इतिहास अध्यापनात शैक्षणिक साधने
- ड) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीचे महत्त्व

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B.Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - GEOGRAPHY

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the aims and objective of Teaching Geography. **[15]**

OR

Planning is important for effective Teaching. Discuss.

Q2) Write different methods of Teaching Geography and explain in detail following methods. **[15]**

- a) Project method
- b) Excurtion method

OR

Write the importance of Teaching Aids and explain following Aids with examples.

- a) Maps
- b) Graph
- c) LCD Projector

Q3) Write in short (Any five):

[5]

- a) Write name of one unit in Physical Geography.
- b) Write types of objective Questions.
- c) Name one student centered Teaching method.
- d) Importance of Introduction in Lesson.
- e) Definition of Geography.
- f) Instrument used for Measuring Temperature.

Q4) Short note (Any Three).

[15]

- a) Local Geography
- b) Journey method
- c) Structure of Geography
- d) Lesson Plan

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B. Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - GEOGRAPHY

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) भूगोल अध्यापनाची ध्येय आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा. [15]
किंवा
परिणामकारक अध्यापनासाठी नियोजन आवश्यक असते. चर्चा करा.
- प्रश्न 2) भूगोल अध्यापनातील विविध पद्धती लिहून खालील पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा. [15]
अ) प्रकल्प पद्धत
ब) सहल पद्धत
किंवा
शैक्षणिक साधनांचे महत्व लिहून खालील साधने उदाहरणासह स्पष्ट करा.
अ) नकाशा
ब) आलेख
क) एल. सी. डी. प्रोजेक्टर
- प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही पाच) [5]
अ) प्राकृतिक भूगोलातील एका घटकाचे नाव लिहा.
ब) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांचे प्रकार लिहा.
क) विद्यार्थिकेंद्रित एका अध्यापनपद्धतीचे नाव लिहा.
ड) पाठातील प्रस्तावनेचे महत्व
इ) भूगोलाची व्याख्या
फ) तापमान मोजण्याच्या साधनाचे नाव लिहा.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) स्थानिक भूगोल
- ब) प्रवास पद्धत
- क) भूगोलाची संरचना
- ड) पाठ नियोजन

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B.Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - MATHEMATICS

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain Heuristic method of teaching mathematics with example. Write its merits and demerits. **[15]**

OR

- a) Write characteristics of good textbook of Mathematics. **[8]**
- b) Write qualities of Teacher of Mathematics. **[7]**

Q2) Explain how will you implement content cum Methodology in Teaching of Mathematics method. **[15]**

OR

- a) Prepare a lesson note to teach types of angles to class 5th students. **[8]**
- b) Prepare a lesson note to teach properties of Triangle to class 6th students. **[7]**

Q3) Answer in one sentence.

[5]

- a) Define 'point and 'ray'.
- b) Audio-Visual aid.
- c) Oral Work.
- d) CCM-content.
- e) Lesson-Plan.

Q4) Write short notes (Any Three).

[15]

- a) Importance of Teaching aid
- b) Gifted Students
- c) Similarity
- d) Importance of CCM

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B. Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - MATHEMATICS

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) गणित अध्यापन पद्धती मधील स्वयंशोधन पद्धती उदाहरणासह स्पष्ट करा. स्वयंशोधन पद्धतीचे फायदे - तोटे लिहा. [15]

किंवा

- अ) गणित पाठ्यपुस्तकाचे वैशिष्ट्ये लिहा. [8]
ब) गणित शिक्षकाची गुणवत्ता लिहा. [7]

प्रश्न 2) गणित अध्यापन पद्धती मध्ये 'आशय युक्त अध्यापन पद्धती' कशा प्रकारे अमलात आणाल हे स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- अ) इयत्ता 5 वी करिता 'कोनाचे प्रकार' अध्यापन करिता पाठ टाचण तयार करा. [8]
ब) इयत्ता 6 वी करिता 'त्रिकोणाचे वैशिष्ट्ये' अध्यापन करिता पाठ टाचण तयार करा. [7]

प्रश्न 3) एका वाक्यात उत्तर लिहा. [5]

- अ) बिन्दु व किरण - व्याख्या द्या.
ब) दृक् - श्राव्य साधने.
क) तोंडी पाठ.
ड) CCM आशय.
इ) पाठ टाचण.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) शैक्षणिक साधनाचे महत्व
- ब) गुणवंत विद्यार्थी
- क) समानता
- ड) CCM चे महत्व

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B.Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - GENERAL SCIENCE

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

- Q1)** a) Write the objectives of teaching Science & their specifications. [7]
- b) What is the place of Science in the school curriculum at various levels of education. [8]

OR

List the methods of teaching Science. Explain any two methods with suitable examples. [15]

- Q2)** a) Explain evaluation procedures in Science. [7]
- b) Write about the Science teacher. [8]

OR

- a) Write the concept of CCM.
- b) What is the need of CCM in teaching Science.

Q3) Answer in short.

[5]

- a) Co-curricular activities.
- b) Teaching Aids in Science.
- c) Unit Plan.
- d) Objective of Science.
- e) Botanical Garden.

Q4) Short Notes (Any Three).

[15]

- a) Place of Science in life
- b) Correlation of Science & Geography
- c) Science Laboratory
- d) Modern Trends & techniques of teaching Science

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B. Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - GENERAL SCIENCE

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) अ) विज्ञान शिकविण्याचे उद्दिष्टे लिहा व त्याचे गुणविशेष लिहा. [7]
ब) शालेय अभ्यासक्रमात विविध स्तरावर विज्ञान विषयाचे स्थान स्पष्ट करा. [8]

किंवा

शास्त्र अध्यापन पद्धतीची यादी करा. कोणत्याही दोन पद्धती योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

- प्रश्न 2) अ) शास्त्र विषयातील मुल्यमापन स्पष्ट करा. [7]
ब) शास्त्र विषयाच्या शिक्षकाविषयी लिहा. [8]

किंवा

- अ) आशययुक्त अध्यापन पद्धतीची संकल्पना लिहा. [7]
ब) शास्त्र विषयात आशययुक्त अध्यापनाची गरज लिहा. [8]

- प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. [5]
अ) इतर शालेय उपक्रम.
ब) शास्त्र विषयातील शैक्षणिक साधने.
क) घटक नियोजन.
ड) शास्त्र विषयाची उद्दिष्टे.
इ) वनस्पती बाग.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) जीवनात शास्त्र विषयाचे स्थान
- ब) शास्त्र विषयाचे भूगोलाशी सहसंबंध
- क) विज्ञान प्रयोगशाळा
- ड) शास्त्र अध्यापनातील नविन कल व कौशल्य

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B.Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

**METHODOLOGY OF TEACHING - INFORMATION
TECHNOLOGY
(2013 Pattern)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks :50

Instructions to the candidates :-

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain meaning & nature of IT. Give its scope with suitable example.[15]

OR

Discuss computer assisted teaching method & Demonstration method with suitable example.

Q2) a) Explain concentric method of curriculum development. [8]

b) Objectives of teaching IT. [7]

OR

a) Use of IT in daily life.

b) Advantages & Disadvantages of Internet.

Q3) Answer in Short (Any five): [5]

a) Primary memory of computer.

b) Advantages of MS-Word.

c) Uses of Networking.

d) List search Engines.

e) List output devices.

f) Types of Mouses.

g) Uses of GPS.

Q4) Short Notes (Any Three).

[15]

- a) Correlation of IT with school subjects
- b) Advantages & Disadvantage of Internet
- c) Online learning teaching method
- d) Teaching Aids in IT

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3941

[4853] - 105

B. Ed. (Phy. Edn.) (Semester - I)

METHODOLOGY OF TEACHING - INFORMATION
TECHNOLOGY

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) माहिती तंत्रज्ञानाचा अर्थ व स्वरूप स्पष्ट करा. माहिती तंत्रज्ञानाची व्याप्ती सोदाहरण लिहा. [15]

किंवा

संगणक अधारित अध्यापन पद्धती व प्रात्यक्षिक पद्धती उदाहरणासह स्पष्ट करा.

- प्रश्न 2) अ) अभ्यासक्रम निर्मितीची concentric पद्धत स्पष्ट करा. [8]
ब) माहिती तंत्रज्ञान शिकवण्याची उद्दिष्टे लिहा. [7]

किंवा

- अ) माहिती तंत्रज्ञानाचा दैनंदिन जीवनातील उपयोग. [8]
ब) इंटरनेटचे फायदे व तोटे लिहा. [7]

- प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच) [5]
अ) संगणकाची प्राथमरी मेमरी
ब) MS-Word चे फायदे
क) नेटवर्कींग चे उपयोग
ड) सर्च इंजिन ची यादी करा.
इ) प्रदान साधनांची यादी करा.
फ) माउस चे प्रकार लिहा.
य) GPS चे उपयोग लिहा.

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) माहिती तंत्रज्ञानाचे श्लेय विषयाशी असलेला सहसंबंध
- ब) इंटरनेट चे फायदे व तोटे
- क) ऑनलाईन अध्यापन पद्धत
- ड) माहिती तंत्रज्ञानातील शैक्षणिक साधने

XXXX

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3942

[Total No. of Pages : 4

[4853] - 201

B.Ed.(Phy.Edn.) (Semester - II)

METHODOLOGY OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION

(2013 Pattern) (Paper - VI)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :-

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the objectives of Physical Education (NASPE). Give suitable example. **[15]**

OR

Elaborate the different ways of maximizing learning opportunities for all student.

Q2) Explain factors to be considered in selecting an appropriate teaching style. Compare each one of direct teaching style with an indirect teaching style. **[15]**

OR

Explain importance of extended curriculum. Describe the purpose and nature of intramural program and recess program.

Q3) All questions are compulsory. **[5]**

- a) Write a feedback statement (specific) to be given to a student practicing volleyball forearm pass.
- b) Draw any two class formations and name it.
- c) Write the domains of learning physical education.
- d) State a specific learning objective for the unit of 'Handball Passing Skill'.
- e) Maharashtra State secondary physical education curriculum based on which curriculum model.

P.T.O.

Q4) Write short notes (Any Three):

[15]

- a) Steps to inclusion in physical education
- b) Class management skills
- c) Write about reciprocal style
- d) Traits of effective Teacher

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3942

[4853] - 201

B.Ed.(Phy.Edn.) (Semester - II)

METHODOLOGY OF TEACHING PHYSICAL EDUCATION

(2013 Pattern) (Paper - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे सुयोग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा. (नॅस्पेची) [15]

किंवा

सर्व विद्यार्थ्यांना अधिकाधिक संधी पुरविण्याचे विविध मार्ग विस्तृतपणे लिहा.

प्रश्न 2) योग्य अध्यापन शैली निवडतांना लक्षात घ्यावयाचे घटक स्पष्ट करा. प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष शैलीमधील प्रत्येकी एका अध्यापन शैलीची तुलना करा. [15]

किंवा

विस्तारित अभ्यासक्रमाचे महत्व स्पष्ट करा. आंतरकुल स्पर्धा कार्यक्रम, मधली सुट्टी कार्यक्रम यांचे उद्दिष्ट व स्वरूपाचे वर्णन करा .

प्रश्न 3) सर्व प्रश्न अनिवार्य : [5]

- अ) व्हॉलीबॉल फोरआर्म पास साठीचे विशिष्ट प्रत्याभरण लिहा.
ब) कोणत्याही दोन वर्गरचनांची आकृती काढून नावे द्या.
क) शारीरिक शिक्षणाच्या अध्ययनाची क्षेत्रे लिहा.
ड) हॅन्डबॉल पासिंग कौशल्य पाठाचे उद्दिष्ट लिहा.
इ) महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक स्तरावरील शारीरिक शिक्षण अभ्यासक्रम कोणत्या अभिकल्पावर आधारित आहे?

प्रश्न 4) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

- अ) विशेष विद्यार्थ्यांना आंतर्भूत करण्यासाठी शारीरिक शिक्षणाच्या पायऱ्या
- ब) वर्गनियोजन कौशल्य
- क) अन्योन्य शैली लिहा
- ड) प्रभावी शारीरिक शिक्षण शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये

XXXX

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3943

[Total No. of Pages : 4

[4853] - 202

B.Ed. (Phy. Edn.) (Semester - II)

BIOMECHANICS, ATHLETIC CARE AND REHABILITATION

(2013 Pattern) (Paper - VII)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define force. Explain types of force with suitable example from sports and games. **[15]**

OR

- a) Define lever. Explain application of 3rd class of lever in sports movements. **[8]**
- b) Define stability. Write types of stability with examples. **[7]**

Q2) Define sports medicine. Write objectives of sports medicine. **[15]**

OR

- a) Differentiate between cold modality and hot modality. **[8]**
- b) Write precautions to avoid dehydration. **[7]**

Q3) Answer in one sentence. **[5]**

- a) Displacement.
- b) Potential energy.
- c) Fracture.
- d) List minerals.
- e) Scoliosis.

P.T.O.

Q4) Write short notes (Any Three):

[15]

- a) Factors affecting motion
- b) Projectile
- c) Causes of injuries
- d) Functions of carbohydrates

XXXX

Total No. of Questions : 4]

P3943

[4853] - 202

B.Ed. (Phy. Edn.) (Semester - II)

BIOMECHANICS, ATHLETIC CARE AND REHABILITATION

(2013 Pattern) (Paper - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) बलाची व्याख्या द्या. बलाचे प्रकार खेळाचे योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

- अ) तरफ व्याख्या द्या. खेळातील हालचालींमधे तरफ चा तिसरा प्रकार कसे उपयोजनात येते हे स्पष्ट करा. [8]
ब) स्थिरत्वाची व्याख्या द्या. स्थिरत्वाचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा. [7]

प्रश्न 2) क्रिडा वैधकशास्त्राची व्याख्या द्या. क्रिडा वैधकशास्त्राची उद्दिष्टे लिहा. [15]

किंवा

- अ) थंड व उष्ण उपचारात्मक पद्धती मधील फरक सागा. [8]
ब) शुष्कता टाकण्यासाठीचे खबरदारी लिहा. [7]

प्रश्न 3) एका वाक्यात उत्तरे लिहा. [5]

- अ) विस्थापन.
ब) स्थितिज उर्जा.
क) अस्थि भंग.
ड) क्षार-यादी करा.
इ) स्कोलियोसिस.

प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[15]

अ) गती वर परिणाम करणारे घटक

ब) प्रक्षेपण

क) दुखापती चे कारण

ड) क्राबोदके चे कार्य

XXXX

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3944

[4853]-203

[Total No. of Pages : 4

B.Ed. (Phy. Edu.)

MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define management. Explain the functions of management with suitable example. **[15]**

OR

For school level Kho-Kho Competition prepare a fixture and schedule by league method. (No. of teams 8, No. of ground 2 & No. of days 2)

- Q2)** a) Write the maintenance of sports equipments. **[7]**
- b) Calculate the stagger for lane No.2 to 5 for 400m. Standard track. **[8]**

OR

- a) Explain the principles of budget. **[7]**
- b) Explain importance of Time table with suitable example. **[8]**

Q3) Give answers in brief (Any five) : **[10]**

- a) Write formula to Calculate the staggers for 400 m. standard track.
- b) Write the methods of competition
- c) Any four objectives of camp
- d) Write formula for no. of matches in Knock-out method
- e) Method of Mass athletics.
- f) Types of sports equipment

P.T.O.

Q4) Short notes (Any Two) :

[10]

- a) Principles of management
- b) Merits of league method
- c) Objectives of Intramural competition
- d) Write the merits of knock-out methods

Total No. of Questions : 4]

P3944

[4853]-203

B.Ed. (Phy. Edu.)

MANAGEMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS

(शारीरिक शिक्षण व खेळाचे व्यवस्थापन)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. व्यवस्थापनाची कार्ये योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [15]

किंवा

राज्यास्तरीय खो-खो स्पर्धेसाठी साखळी पद्धतीने कार्यक्रम पत्रिका तयार करा. (संघ संख्या - 8
क्रीडांगण - 2 दिवस - 2)

प्रश्न 2) अ) क्रीडा साहित्याची निगा लिहा. [7]

ब) 400 मी. प्रमाणित ट्रॅकवर लेन क्र. 2 ते 5 चा वाढीव प्रारंभ (stagers) काढा. [8]

किंवा

अ) अंदाजपत्रकाची तत्वे स्पष्ट करा. [7]

ब) वेळापत्रकाचे महत्त्व योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा. [8]

प्रश्न 3) थोडक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही पाच) [10]

अ) 400 मी. प्रमाणित ट्रॅकवर वाढीव प्रारंभ (stagers) काढण्याचे सूत्र

ब) स्पर्धेच्या पद्धती लिहा.

क) शिबीर आयोजनाची कोणतेही चार उद्दीष्टे लिहा.

ड) बाद पद्धतीत सामन्याची संख्या काढण्याचे सूत्र

इ) सामुहिक स्पर्धा पद्धती

फ) क्रीडा साहित्याचे प्रकार

प्रश्न 4) टीपा द्या. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) व्यवस्थापनाचे तत्त्वे
- ब) साखळी पद्धतीचे फायदे
- क) अंतरकुल स्पर्धेची उद्दिष्टे
- ड) बाद पद्धतीचे फायदे

२२२२

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3945

[4853] - 204

[Total No. of Pages : 2

B.Ed. (Physical Education)

**109 : ESSENTIALS OF PHYSICAL EDUCATION & HEALTH
EDUCATION**

(2013 Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Illustrate different Responsibilities of Physical education teacher. **[15]**

OR

Write in detail about National level sports Awards. **[15]**

Q2) Explain categories of fundamental skills and movement skill themes. **[15]**

OR

Explain concept of health & Health education. Prepare a school health program. **[15]**

Q3) Solve the following questions : **[5]**

- a) Write four Problems of school Physical Education.
- b) Write the names of state level sport Awards
- c) Throwing is a _____ skill.
- d) What is a hygiene?
- e) Table Tennis is a olympic event (True or False)

Q4) Write short notes (any three) : **[15]**

- a) Technology in Physical Education.
- b) State level sport Awards
- c) Development of movement skills
- d) Importance & Scope of health education

RRRR

P.T.O.

Total No. of Questions : 4]

P3945

[4853] - 204

B.Ed. (Physical Education)

109 : ESSENTIALS OF PHYSICAL EDUCATION & HEALTH
EDUCATION

(2013 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) शारीरिक शिक्षण शिक्षकाच्या वेगवेगळ्या जबाबदाऱ्या सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]
किंवा
राष्ट्रीय स्तरावरील क्रीडा पुरस्कारां विषयी सविस्तर लिहा. [15]
- प्रश्न 2) मूलभूत कौशल्यांचे वर्गीकरण आणि हालचाल कौशल्य विषय (थिमज्) स्पष्ट करा. [15]
किंवा
आरोग्य आणि आरोग्य शिक्षण संकल्पना स्पष्ट करा. शालेय आरोग्य कार्यक्रम तयार करा. [15]
- प्रश्न 3) पुढील प्रश्न सोडवा : [5]
अ) शालेय शारीरिक शिक्षणातील चार समस्या लिहा.
ब) राज्य स्तरीय क्रीडा पुरस्कारांची नावे लिहा.
क) फेकणे हे कौशल्य आहे.
ड) वैयक्तिक स्वच्छता म्हणजे काय?
इ) टेबल टेनिस ही एक ऑलिंपिक क्रीडा बाब आहे. (चूक कि बरोबर)
- प्रश्न 4) टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [15]
अ) शारीरिक शिक्षणातील तंत्रज्ञान
ब) राज्यस्तरीय क्रीडा पुरस्कार
क) हालचाल कौशल्यांचा विकास
ड) आरोग्य शिक्षणाचे महत्त्व आणि व्याप्ती

२२२२२

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P3946

[4853]-205

[Total No. of Pages : 4

B.Ed. (Phy. Edu.)

**EVALUATION & STATISTICS IN PHYSICAL EDUCATION &
SPORTS**

(2013 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write the meaning of Test, measurement, Evaluation and assessment and explain the need and importance in Physical Education and sport. **[15]**

OR

Explain the administration Procedure of Psychomotor test in detail.

Q2) Push ups test scores of 70 boys of std 8th are given in following distribution. Find mean of push ups test scores and interpret it. **[15]**

CI	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40
<i>f</i>	4	12	15	16	13	8	2

OR

Long Jump and standing broad Jump performance of under 16 boys is given in the following table, find correlation using Spearman's correlation method.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
L.J	5.35	4.67	5.05	3.80	4.15	4.25	5.17	4.20	4.90	5.00	4.03	3.70
SBJ	1.80	1.50	1.60	1.55	1.48	1.52	1.90	1.60	1.70	1.72	1.20	1.10

Q3) Write in short **[5]**

- a) What is process Evaluation
- b) Write the objective of standing broad Jump test
- c) Shuttle run test is one of the item in 'JCR' Test Battery (True or False)
- d) Formula of 'T' Score
- e) Find the mode of the 30, 25, 25, 30, 16, 28, 24, 30, 26, 30, 24, 29.

P.T.O.

Q4) Short notes (Any three) :

[15]

- a) Formative and Summative Evaluation
- b) Sit and reach test
- c) Normal Probability curve
- d) Characteristics of measures of central tendency

Total No. of Questions : 4]

P3946

[4853] - 205

B.Ed. (Phy. Edu.)

EVALUATION & STATISTICS IN PHYSICAL EDUCATION & SPORTS

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) कसोटी, मापन, मूल्यमापन आणि मूल्यनिर्धारणाचा अर्थ लिहून शारीरिक शिक्षण आणि खेळातील त्याची गरज आणि महत्व स्पष्ट करा. [15]

किंवा

कारक कसोट्या व्यवस्थापनाची पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) इयत्ता आठवीतील 70 मुलांची पूशअप्स कसोटी घेतली असता खालील वितरणाप्रमाणे गुणांक प्राप्त झाले. मुलांच्या पूशअप्स कसोटी प्राप्तांकांचे मध्यमान काढा व अर्थनिर्वचन करा. [15]

CI	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40
<i>f</i>	4	12	15	16	13	8	2

किंवा

खालील तक्त्यामध्ये 16 वर्षांखालील मुलांच्या लांबउडी व जागेवरून लांबउडीचे प्राप्तांक दिले आहेत. स्पीअरमन सहसंबंध पद्धतीने सहसंबंध तपासा.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
L.J	5.35	4.67	5.05	3.80	4.15	4.25	5.17	4.20	4.90	5.00	4.03	3.70
SBJ	1.80	1.50	1.60	1.55	1.48	1.52	1.90	1.60	1.70	1.72	1.20	1.10

प्रश्न 3) थोडक्यात लिहा :

[5]

अ) कृति मूल्यमापन (process Evaluation) म्हणजे काय?

ब) जागेवरून लांब उडी कसोटीचे उद्दिष्ट्य लिहा.

- क) जे. सि. आर. कसोटी संचातील, शटल रन. हि एक कसोटी आहे (चूक कि बरोबर)
- ड) 'टी' गुणांकाचे सूत्र लिहा.
- इ) बहुलक शोधा : 30, 25, 25, 30, 16, 28, 24, 30, 26, 30, 24, 29

प्रश्न 4) टीपा लिहा (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) अकारिक आणि संकलीत मूल्यमापन
- ब) सिट आणि रिच कसोटी
- क) प्रसामान्य संभव वक्र
- ड) केंद्रिय प्रवृत्तीच्या परिमाणांची गुणवैशिष्ट्ये

